

ನೋಡಿಲ್ಲ ನಾಗಿ? ಯಾವ ಮನವಿಗೂ ಸ್ತಂದಿಸಲು ಹೋಗದೇ ಕತ್ತೆಯೊಂದರ ಮೇಲೆ ಗೋಣಿಚೀಲದ ಹಾಸು ಹಾಸಿ, ಮಾತಾಡಿದ ಜನರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೆಣ್ಣೆ ಹೇಳಿದ್ದಳು ಗುಂಡು ಹೊಡೆದಂತೆ - 'ಯಾರ್ಯಾರನ್ನೋ ಹೊತ್ತು ಮೆರೋಣ ಕತ್ತೆಗಳೇನು ಪುಗಸಟ್ಟಿ ಸಿಕ್ಕಾವಾ?'

ಕತ್ತೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಕನಸು ಕಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ನೂರಾರು ಜನ ನಾಗಿಯ ನೇರ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಧೂಳಿಪಟವಾಗಿದ್ದರು. ಆಗಲೇ ನಾಗಿ ನನಗೆ ವಿಶೇಷ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದು. ಅಲ್ಲೇ ಮೇಯುತ್ತಿದ್ದ ಕತ್ತೆಗೆ ನಾಗಿಯ ಮಾತುಗಳು, ಜನರ ವರ್ತನೆಗಳು ನಗುತ್ತಿವೆವೇನೋ! ಕತ್ತೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ನಕ್ಕಂತೆನಿಸಿತು. ಅಂತೂ ಮೆರವಣಿಗೆಗೆ ಫಿಕ್ಸ್ ಆಗಿದ್ದ ಆ ಪುರುಷ ಮಹಾಶಯ, ಮೆರವಣಿಗೆಯಿಂದ ಬಚಾವಾಗಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಅವತ್ತಿನಿಂದ ನಾಗಿಯ ಕತ್ತೆಗಳೆಂದರೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳಾಗಿಬಿಟ್ಟವು!

ನಮ್ಮ ಕಡೆ 'ಕತ್ತೆಸೌದೆ' ಎಂಬ ಮಾತಿದೆ. ಅದೇನು ನಿಗೂಢಾರ್ಥಗಳಿಂದೇನೂ ಕೂಡಿಲ್ಲ. ಕತ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಡಿನಿಂದ ಹೇರಿಕೊಂಡು ಬರುವ

ನಾಗಿಗೆ. ಮರದ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪುಳೆಸೌದೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಮಾರಾಟ ಮಾಡತೊಡಗಿದ್ದಳು. ಪುಳೆಸೌದೆ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಒಣಗಿದ ಬೊಂಬುಗಳೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಂದು ಕತ್ತೆ ಮೇಲೆ ಹೇರಿದ ಸೌದೆ ನಾಲ್ಕೈದು ಮಣವಾದರೂ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ಕತ್ತೆಸೌದೆಗೆ ಐವತ್ತರಿಂದ ಎಪ್ಪತ್ತೈದು ರೂಪಾಯಿಗಳು ಫಿಕ್ಸ್. ಕಾಡಿನಿಂದ ಕೆರೆ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮುನ್ನವೇ ನಾಗಿಯ ಕತ್ತೆಸೌದೆ ಖಾಲಿಯಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ನಾಗಿ ಬಳಿ ಇದ್ದಿದ್ದು ಮೂರು ಗಂಡು, ಎರಡು ಹೆಣ್ಣು ಕತ್ತೆಗಳು. ದುಡಿಮೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು-ಗಂಡುಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದೇ - ಕೇವಲ 'ಕತ್ತೆ'ಗಳು!

ನಾಗಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನನಗೆ ಥೇಟು ತೇಜಸ್ವಿಯಂತೆ ಕಂಡದ್ದಿದೆ. ತೇಜಸ್ವಿಯಂತೆ ನಾಗಿಗೂ ಈ ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ, ಕಾಡಿನ ಮೇಲೆ, ತಾನು ಸಾಕಿಕೊಂಡ ಕತ್ತೆಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಪರೀತ ವ್ಯಾಮೋಹ. ಅದೊಂದು ದಿನ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದ ನಾಗಿಗೆ ಹಸಿರು ಮರಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಉಕ್ಕಿ, ಆ ಮರಗಳ, ಹಕ್ಕಿಗಳ, ಜೀವಗಳ ಮಾತು-ಮೌನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಾನೂ ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಂತೆ. 'ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗೋದು

ಕೆಣಕಿದ್ವೇ ತಪ್ಪಾಗಿ ಹೋಯ್ತು. ನಾಗಿ ಕತ್ತೆಯೊಂದರ ಬಾಲ ತಿರುವಿ 'ಹರ್ರಾ... ಹರ್ರಾ...' ಎಂದು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಸದ್ದುಮಾಡಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಳು.

ಕತ್ತೆ ಶ್ರಮದ ಪ್ರಾಣಿ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರು ತಾನೇ ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ? ಆದರೂ ಕತ್ತೆಗೆ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸನ್ಮಾನವಾಗಲೇ ಗೌರವವಾಗಲೇ ಸಿಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಾಣಿ ಹುಲಿ ತಾನೇ? ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಾಣಿ ಆಗುವ ರೇಸಿನಲ್ಲಿ ಕತ್ತೆ ಏನಾದರೂ ಇತ್ತು? ಇತಿಹಾಸ ಕೆದಕಿದರೆ ಪಾಪ ಕತ್ತೆ ಬಗ್ಗೆ ಅವಮಾನದ ಪ್ರಸಂಗಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರಕುತ್ತವೆ. 'ಕತ್ತೆಗೇನು ಗೊತ್ತು ಕಸ್ತೂರಿ ಸುಗಂಧ', 'ಕತ್ತೆ ದುಡಿಮೆ - ಬುದ್ಧಿ ಕಡಿಮೆ', 'ಕತ್ತೆ ನನ್ನಗ...' ಎಂಬಿತ್ಯಾದಿ ಮಾತುಗಳು, ಗಾಡೆಮಾತುಗಳು, ಬೈಗುಳಗಳು ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತವೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿರುವಾಗ, ದೇಶದ 'ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಾಣಿ' ಆಗುವ ರೇಸಿನಲ್ಲಿ ಕತ್ತೆ ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯ? ಕತ್ತೆಗೆ ಕೋನೇಪಕ್ಕ ಓಡಲಾದರೂ ಬರುತ್ತಾ, ರೇಸಿನಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು? ಆದರೂ ಗ್ರೆಸ್ಸೇ(Guernsey) ಗೆ ಇದೇ ಕತ್ತೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಣಿ! ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕತ್ತೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನಮಾನವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಜನರ ಪಾಲಿಗೆ ಈ ಕತ್ತೆ 'ಹಸು'! ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಜೀವಿಯಾದರೂ ಸೋಂಚೇರಿಯಂತೆ ಕಾಣುವ ಕತ್ತೆ ಅದು ಹೇಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತೋ... ಅದೊಂದು ಕಡಿಮೆ ಸಂಶೋಧನೆಯ ವಿಷಯವೇನಲ್ಲ ಬಿಡಿ.

ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸಿದ್ದು ವಿಶಿಷ್ಟಿಯಾದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿರೋ ಮಾಹಿತಿ ನೋಡಿ; ಕತ್ತೆ ಕೂಡ ಕುದುರೆಯದ್ದೇ ವಂಶವೊಂದಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಜೀವವಂತೆ. ಕಳೆದ ಐದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿಂದ ನಾಗಿ ಕಾಲದ ಈವರೆಗೆ ಇದು 'ಕತ್ತೆಚಾಕರಿ'ಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಅಷ್ಟು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬೆವರು ಹರಿಸಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದೇಕೆ ಕತ್ತೆಗೆ ರಾಜಮರ್ಯಾದೆ ಸಿಗಲಿಲ್ಲವೋ? ಅಗಸನ ಕತ್ತೆ ಆಗಸಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಜಿಗಿಯಲಿಲ್ಲವೋ? ಬೌನಿಷ್ ಗ್ರೇ ಕಲರಿನ ಡಾಂಕಿಗೆ ದುಡಿಯುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದಷ್ಟೇ ಇಷ್ಟವಾಗಿರಬಹುದು. ಅದರ ಮನಸೊಳಗೆ ಇಳಿದು ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಿದವರಾರು?

ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ 'ರಾಜಯೋಗ'ವನ್ನೇ ಕಾಣದ ಕತ್ತೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯರ ಬುದ್ಧಿ ಚುರುಕಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ನಾಗಿಯ ಹೆಣ್ಣುಕತ್ತೆ ಒಮ್ಮೆ ಮರಿಹಾಕಿತ್ತು. ಆ ಹೆಣ್ಣುಕತ್ತೆಗೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಶುರುವಾಗಿ ಹೋಯ್ತು. ಇದೇನಪ್ಪಾ, ಮತ್ತೇನಾದ್ರೂ ಪ್ರಾಬ್ಲಮಾ? ಅಂತ ಕೆದಕಿ ನೋಡಿದರೆ, ನಾಗಿ ತನ್ನ ಹೆಣ್ಣುಕತ್ತೆಯ ಮೇಲೆಹಿಡಿದು ಜಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹಾಲು ಅಲ್ಲಿ ಬುಡಬುಡನೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ನವಜಾತ ಶಿಶುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದೆ-ತಾಯಂದಿರು ಅಲ್ಲಿ ಜಮಾಯಿಸಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೇ ಕರೆದು, ಹಿಂಡಿದ ಹಾಲು ಲೋಟಕ್ಕೆ ಸುರಿದುಕೊಂಡು, ನವಜಾತ ಶಿಶುಗಳ ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿ ಹಾಕಿ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ನಾನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಛೇಡಿಸಿದ್ದೆ, 'ಇದೇನು ನಾಗವು ಹೊಸ ವ್ಯವಹಾರ?'

ಸೌದೆ ಎಂದಷ್ಟೇ ಅದರ ಅರ್ಥ. ಅದರ ಆಚೆ ಈಚೆ ಬೇರೇನೂ ಅರ್ಥ ಬೇಡ. ನಾಗಿಯ ಮುಖ್ಯವಾದ ವ್ಯವಹಾರವೇ ಕತ್ತೆಸೌದೆ ಮಾರೋದು. ಮೊದಮೊದಲೆಲ್ಲ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಕತ್ತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮರದ ತುಂಡುಗಳನ್ನೇ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಂದು ದೊಡ್ಡ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರೋಳು ನಾಗಿ. ಆಮೇಲಾಮೇಲೆ ಅರಣ್ಯದ ಕಾನೂನುಗಳು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ದಾರಿದಾರಿಗೂ ಚೆಕ್‌ಪೋಸ್ಟ್‌ಗಳು ಉದ್ಭವವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಕತ್ತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮರದ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಹೇರುವುದು ಸುಲಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅರೆಷ್ಟು ಗಿರೆಸ್ತು ಅಂತೆಲ್ಲ ರಿಸ್ಕುಗಳು ಬೇರೆ ಇದ್ದವು. ಇರೋ ಒಂದೇ ಒಂದು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಇನ್ನೆಂಥಾ ದುಡಿಮೆ ಬೇಕು? ಹಾಗನಿಸಿರಬೇಕು

ಸೌದೆ ತರೋಕೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲೋ ಸಾಬಿ, ಅಲ್ಲಿರೋ ಮೌನ ಹೆಂಗಿರುತ್ತೆ ಗೊತ್ತಾ? ಆ ಮೌನದೊಳಗೆ ಕತ್ತೆಗಳನ್ನು ಸುತ್ತ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕೆನಿಸುತ್ತೆ ಗೊತ್ತಾ?' ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಒಮ್ಮೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ತೇಜಸ್ವಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ಅಲ್ಲಾ? ಮಿನು ಬೇಟೆಗೆಂದು ಹೋಗಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಜೊತೆ ಮೌನವಾಗಿ ಮಿಂದು ಬರುತ್ತಿದ್ದುದು...

ಮೊನ್ನೆ ಸುಮನೆ ನಾಗಿಗೆ ಕೇಳಿದೆ; 'ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ವಿಪರೀತ ಕತ್ತೆಗಳಿವೆಯಂತೆ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಚೈನಾದವರಿಗೆ ರಫ್ತು ಮಾಡೋ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರಂತೆ. ಚೈನಾದವರ ಜತೆ ಮಾತಾಡು, ನಿನ್ ಕತ್ತೆಗಳಿಗೂ ಚಿನ್ನದ ಬೆಲೆ ಸಿಗ್ನೋದು?'